

Za samozbermi čučoriedok aj na Oravu

Kanadské čučoriedky - nie z lesa a už vonkoncom nie z Kanady, ale od profesionálnych oravských pestovateľov. Produkciu tohto chutného a výživného drobného ovocia sa už roky venujú aj v Podielníckom roľnícko-obchodnom družstve Bobrov na Orave. Popri tradičnej poľnohospodárskej výrobe (chov dojníc, výroba surového kravského mlieka, obilniny, krmoviny...), ktorá dominuje v horských a podhorských oblastiach Slovenska, je práve pestovanie kanadských čučoriedok výborná forma diverzifikácie poľnohospodárskej výroby na severe krajiny. O výzvach pre oravských pestovateľov a o pestovaní čučoriedok v čase meniacej sa klímy sme sa rozprávali s predsedom družstva Tomášom Lúchavom.

• Aký je začiatok príbehu o pestovaní oravských kanadských čučoriedok?

Celé to odštartoval názor odborníkov, ktorí v minulosti pôsobili v dnes už bývalej výskumnej stanici v Krivej, ktorá mala odskúšané, že tento druh čučoriedok sa v našich pôdno-klimatických podmienkach dá pestovať. A tak sme na základe tohto názoru začali s pestovaním od roku 2005, kedy sme založili našu plantáž a patrili sme medzi prvých pestovateľov kanadských čučoriedok na Slovensku. Lokalita bola zvolená vo vyššej nadmorskej výške, na kopci a nie v doline, čo je vzhľadom na jarné mrazy dôležité pre minimalizáciu rizika poškodenia mrazmi. No aj napriek tomu disponujeme aj protimrazovou technikou. Máme zahmlievacie zariadenie, vďaka ktorému vieme ochrániť budúcu úrodu aj pri nižších teplotách.

• Nie je novinkou, že v poľnohospodárstve je problém s chýbajúcou pracovnou silou. Ako tento fakt pocitujú pestovatelia drobného ovocia na severe Slovenska?

Áno, s týmto problémom zápasíme aj my. Vysoké náklady, cena práce, vysoké vstupy, investície. Z dlhodobého hľadiska tá návratnosť je nenávratná. K tomu treba skutočne pripočítať aj to, že pestovanie čučoriedok znamená veľmi veľa ručnej práce. Ťažko sa nám zháňajú brigádnici. Je to aj administratívne a logisticky náročné, no robíme maximum, čo je v našich silách, aby sme každý rok

zabezpečili potrebné množstvo ľudí do sadu. Chodia k nám pracovať napríklad aj študentky z Námestova alebo z okresu Námestovo a prichádzajú aj žiaci zo stredných škôl.

- **Akým spôsobom vplyvajú klimatické zmeny na pestovanie čučoriedok na Orave? Tlak škodcov alebo ochorení - vnímate zmeny aj v tejto oblasti, ktoré spôsobujú meniace sa prírodné podmienky?**

Meniacu sa klímu z dlhodobého hľadiska vieme postrehnúť. Pestujeme tri odrody kanadských čučoriedok a ich výber sme nastavili práve na oblasť, v ktorej hospodárime a aj na možnosti odbytu. Z hľadiska klimatického je to tak, že nemôžeme pestovať veľmi neskoré odrody, pretože by u nás nestihli dozrieť. V septembri už rýchlo klesá vonkajšia teplota a pokiaľ by čučoriedky stihol ešte opáliť prvý jesenný mráz, tak by sa úroda znehodnotila a nebola by predajná. Práve preto pestujeme také odrody, ktoré dozrievajú skôr. Hlavnú sezónu zberu máme na prelome júla a augusta, najmä prvé dva augustové týždne.

Napríklad vlani sme začali zbierať už 10. júla, čo bol veľmi netypický termín, lebo bežne začíname až okolo 20. júla. No ako všetci veľmi dobre vieme, tak minulý rok bol veľmi teplý rok, takže sme zbierali skoro o dva týždne skôr a úmerne tomu sme aj skôr skončili. Máme v sade aj závlahy, inak by sme nedokázali v čase sucha dopestovať dostatok kvalitnej úrody, pretože ovocie by bolo veľmi drobné. Využívame kvapkovú závlahu, ktorej systém vie poslúžiť aj pri hnojení a okysľovaní pH závlahovej vody, pretože naša závlahová voda má pH mierne zásadité.

- **Zásadou každého jedného pestovateľa nie je len v dobrom množstve a dobrej kvalite úrodu vypestovať, ale ju aj dobre predať. Kto je pre Oravčanov najväčšia konkurencia?**

Tradične medzi najväčších pestovateľov - a teda pre nás konkurentov - patrí Poľsko. V čase nášho zberu je už táto krajina obrazne povedané plná čučoriedok. K nášmu severnému susedovi sa posledné roky pridáva ako ďalší konkurent - Ukrajina. Európa je malá a trhy sú prepojené, čo má vplyv aj na výslednú cenu, za ktorú predávame naše čučoriedky. Máme sa čo obracať. No veľmi nás teší záujem o našu produkciu, ktorá nám spestruje naše výrobné portfólio, ale je aj dôležitým prvkom

v pestrosti regionálnych oravských výrobkov.

• **Aká je tohto ročná úroda?**

Snažíme sa s produkciou rásť, pretože pred pár rokmi sme navýšili pestovateľskú výmeru na aktuálnych 20 hektárov. Na každom hektári je vysadených približne 3000 rastlín, takže celkovo máme okolo 60 000 kríkov. Naša produkcia sa pohybuje na úrovni okolo 40-50 ton. Nejakú časť nám z toho, žiaľ, zlikvidujú škodcovia. Hovorím napríklad o diviakoch, ktoré sa k nám aj napriek oploteniu areálu vedia dostať a vyryjú sadenice. Ďalším nepriateľom sú hraboše, ktoré si vytvárajú v zemi chodbičky a požierajú koreňky čučoriedok až do takej miery, že rastlinka vyschne a vyhynie.

Každopádne ale podstatnú časť vypestovanej úrody predávame prostredníctvom ovocinárskych odbytových organizácií a približne 10-15 percent vieme ponúknuť našim regionálnym odberateľom. A v neposlednom rade sú to aj samozbery, prostredníctvom ktorých vieme zhodnotiť časť produkcie kanadských čučoriedok.